Opłata poczt. uiszczona gotówką — Tarnów, dnia 11 listopada 1938 r. — Cena egzemplarza 15 gr.

PRENUMER[illegible]
kosztuje [illegible]
w m[illegible]

miesięcznie [illegible] .70
kwartalnie [illegible] —
półrocznie [illegible] —
rocznie [illegible] —

Prenum[illegible]
zamiejscowa:

miesięcznie . . . —.90
kwartalnie . . . 2.50
półrocznie . . . 5.—
rocznie . . . . 10.—

HASŁO

Pismo poświęcone sprawom politycznym, społecznym, gospodarczym i literackim

Naczelny redaktor: Jan Kulesza przyjmuje od 12—14 i od 17—18 codziennie, ul. Zielona 22 (parter). — P.K.O. Kraków Nr. 406.862.

Nr. 35 — Adres Redakcji i Administracji: Zielona 22 (parter) — Rok XIII

20 lat naszej niepodległości.

To szmat czasu w życiu ludzkim, to chwila na przestrzeni historii.

20 lat...

Nowe pokolenie dorasta.

Nowe siły chcą objąć spuściznę pokolenia.

Spójrzmy wstecz — powróćmy myślami w owe czasy, kiedy to na zgliszczach i nędzy powojennej budował Wielki Wódz Narodu Józef Piłsudski Polskę Odrodzoną. Wojna światowa poorała wzdłuż i wszerz nasze ziemie. Spichża puste, fabryki ciche, ludzie głodni i wynędzniali — kraj pozbawiony armii, organizacji, administracji, zalany jeszcze obcym żołdactwem, nie rozporządzający pieniądzmi w skarbie — oto na czym budował Wielki Budowniczy zręby Wielkiej Ojczyzny.

A na domiar dzicz sowiecka szła na nasze jeszcze nie wykreślone granice.

Z żelazną konsekwencją gruntuje Józef Piłsudski ład i porządek w kraju, nakreśla granice — tworzy administrację, wojsko — skarb, a kiedy zwycięzkie acz nieliczne wojska odrzucają od naszych granic hordy bolszewickie, ratując pokój europejski, rozpoczyna na zgliszczach budować nową mocarną Polskę.

20 lat pracy —

Na ruinach trzech zaborów powstało Państwo silne i skonsolidowane — i posiadające armię zadziwiającą swiat — — walutę stałą i niewzruszoną, handel i przemysł w coraz większym rozkwicie.

Gigantyczne kolosy przemysłowe — Gdynia, Mościce, obecnie COP.

Olbrzymi wysiłek pracy tej elitarczej garstki, która kiedy wszyscy opuścili ręce— chwyciła w swe trudem wojowania zmęczone ręce ster rządów i przykładem bezmiernej ofiarności zmusiła społeczeństwo do rzetelnego wysiłku — olbrzymi wysiłek również społeczeństwa, które zrozumiawszy, że nie waśnią a zgodą się buduje, skonsolidowało się około swego Wodza.

20 lat...

I oto w tym dwudziestym roku zmagań Państwa, czyni nieprzyjaciół na jednej granicy prawie że wasalami— przyłącza do Polski część kraju przez niesprawiedliwość dziejową nam oderwaną. — Powiedzenie „eine Saison stadt“ stało się śmieszne, a nasi sąsiedzi z szacunkiem o naszą przyjaźń zachodzą.

I w tych dwudziestu latach twardej nieustępliwej pracy zrozumiało społeczeństwo, że tylko jednolity wysiłek całego N a r o d u dać może duże rezultaty, zrozumiało — że Polska ma wielkie posłannictwo dziejowe przed sobą — i aby to spełniła, trzeba aby wojsko i Rząd w każdej chwili byli pewni, że każde ich posunięcie ma za sobą serdeczną współpracę Narodu.

Te dwadzieścia lat żmudnej pracy winny stanowić dla następnego pokolenia przykład i zachętę do dalszych wysiłków, a zrozumienie społeczeństwa, że w skupieniu leży siła, winno stać się hasłem dalszych poczynań.

Program obchodu Swięta Państwowego.

Czwartek dnia 10 listopada 1938 r.

Godz. 17. Zbiórka Organizacji sfederowanych, Stowarzyszeń, Związków i orkiestry rękodzielniczej obok kapliczki św. Walentego, gdzie przemówi dyr. Tadeusz Machalski, po czym nastąpi przemarsz na pl. św. Ducha z zapaloną pochodnią.

Godz. 17. Zbiórka Organizacyj P. W. i orkiestry kolejowej w koszarach Emilii Plater, skąd nastąpi odmarsz na plac św. Ducha.

Godz. 18. Na placu św. Ducha przemówienie prof. K. Mundaly i odmarsz pod płytę Nieznanego Żołnierza, gdzie nastąpi zapalenie żnicza i złożenie wieńców przez delegację. W tym czasie zapłoną ogniska na okolicznych wzgórzach.

Godz. 19. Capstrzyk po ulicach miasta.

Godz. 20. Uroczyste posiedzenie Rady miejskiej w sali Lustrzanej Kom. Kasy Oszczędności przy ul. Wałowej 10. dla uczczenia rocznicy XX-lecia Niepodległości, w czasie którego Rada miejska uchwali utworzenie Parku Niepodległości z daru J. O. Romana Ks. Sanguszki, który przeznaczył na ten cel górę św. Marcina z przyległymi gruntami, oraz przeznaczy grunt gminny pod budowę bursy rękodzielniczej im. Księdza Piotra Skargi.

Piątek dnia 11. listopada 1937 r.

Godz. 7. Hejnał trębaczy z wieży Ratusza.

Godz. 9. Uroczyste nabożeństwo w kościele katedralnym. Nabożeństwo w wielkiej Synagodze przy ul. Nowej. Nabożeństwo w Templum przy ul. św. Anny 10. — Po nabożeństwie nastąpi: Defilada na ul. Tertila, w której wezmą udział Oddziały Wojskowe, Oddziały J.H.P., Organizacje Przysp. Wojsk., Organizacje młodzieżowe, Organizacje sfederowane, Stowarzyszenia społeczne i pracownicy Instytucji publicznych.

Godz. 12.30. W sali kinoteatru T. S. L. Marzenie odbędzie się AKADEMIA. Przy wstępie dobrowolne datki na Pomoc Zimową.

Popołudniu bezpłatne przedstawienia w kinoteatrach.

Godz. 19. Staraniem Kolejowego Przysp. Wojskowego odbędzie się w sali Sokoła I. UROCZYSTY WIECZÓR. Wstęp bezpłatny — dobrowolne datki na Pomoc Zimową.

Sobota 12 listopada 1938 r.

Godz. 20. ZABAWA TANECZNA w sali Sokoła I. — Wstęp 1 zł. Czysty dochód na Pomoc Zimową.

Olbrzymi dar dla miasta.

Chcąc upamiętnić 20-lecie naszej Niepodległości, postanowił jak się dowiadujemy, Roman ks. Sanguszko darować miastu Tarnów, historyczną górę Marcina z przynależnymi terenami gwoli stworzenia wielkiego Parku Narodowego.

Hojny ten dar umożliwi miastu stworzenie olbrzymiego rezerwatu świeżego powietrza tak potrzebnego dla miasta.

Plany urządzenia Parku narodowego na górze Marcina są już wykonane przez znanego planistę ogrodnictwa inż. Ciszkiewicza seniora, i spodziewać się należy, że prace nad urządzeniem Parku rozpoczną się z wiosną.

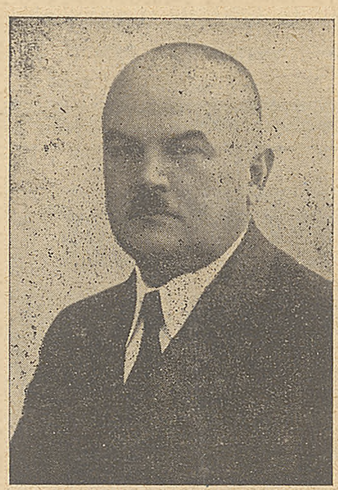
Uroczyste odebranie tego hojnego daru przez tarnowską Radę miejską odbędzie się we czwartek dnia 10 listopada w sali lustrzanej Kasyna.

Z całym uznaniem podnieść na tym miejscu należy wielką ofiarność rodziny ks. Sanguszki dla naszego miasta i powiatu, która zawsze w chwilach dla grodu ciężkich kładła swoją opiekuńczą, ofiarną rękę na szali wypadków, niosąc pomoc i ocierając łzy.

Śladem swych przodków Roman ks. Sanguszko niezwykle życzliwie ustosunkowuje się do spraw naszego grodu. Dzięki Jego gotowości ofiarnej w całym powiecie powstały liczne place sportowe, w projekcie jest wielki stadion. Rodzinie ks. Sanguszków zawdzięczać należy, że miasto posiada wspaniałe planty i boisko Tarnovi, położone na najdroższym ośrodku śródmieścia, gdzie każdy metr kosztuje kilkadziesiąt złotych. Mimo to, mogąc te olbrzymie place inaczej i rentownie zużytkować, ks. Roman Sanguszko oddaje nadal ten kilkanaście tysięcy metrów liczący plac dla użytku społeczeństwa. Jeżeli dodamy, że niema jednej szkoły, jednego kościoła, któreby stanęły w ostatnich latach w naszym powiecie bez wydatnej pomocy Romana ks. Sanguszki, jeżeli przypomnimy Jego serdeczną troskę podczas katastrofalnej powodzi o losy nawiedzonych, gdy spieszył nietylko z pomocą materialną, ale swym małym Steuerem docierał do miejsc najbardziej zagrożonych, z narażeniem życia niosąc osobiście pomoc, stwierdzić musimy, że Roman Sanguszko idąc śladem swych przodków, zasłużył się niezmiernie tak miastu, jak i całej Ziemi tarnowskiej.

Podnieść również należy z całym uznaniem dodatni stosunek kierownictwa Zarządu ks. Romana Sanguszki, z pełnomocnikiem Majorem Arczył Beck Jedigaroffem na czele do spraw społecznych naszego miasta i Państwa — który w przeciwieństwie do dawnych Zarządów nie czyni barykad między społeczeństwem a rodziną książęcą.

Posłowie Okręgu 84.

Inż. Hüpsch Stanisław

Ks. Inf. Dr Lubelski.

Wybory w Tarnowie odbyły się bardzo spokojnie i poważnie. Uprawnionych do głosowania było 146.146, głosowało 58.999. Ks. inf. dr Lubelski otrzymał 37.841, inż. Hüpsch Stanisław 29.188 głosów. Jan Skrzypek 14.601, Świątek 11.982 głosów.

Cyfry te nie są jeszcze ostatecznie ustalone, co nastąpi dopiero na komisji Okręgowej.

Odznaczenia.

Za zasługi na niwie społecznej został odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi prof Gabriel Dubiel.

Srebrnym Krzyżem Zasługi został odznaczony instruktor pozaszkolny Wodziński za prace na polu oświatowym w wojsku.

Pan Wodziński młody pedagog i społecznik oddaje się z dużą energią pracy oświatowej w kilku powiatach, podnosząc przez zakładanie bibliotek, kursów oświatowych, zakładanie teatrów amatorskich i td. życie kulturalne, w szczególności wśród mas robotniczych i wiejskich,

Wybitnie zdolny organizator, może się poszczycić dużym sukcesem oświatowym na naszym terenie.

67 procent głosujących.

Według ostatecznego obliczenia, dokonanego na podstawie wyniku wyborów sejmowych we wszystkich okręgach w całym Państwie, frenkwencja głosujących wyniosła przeszło 67 proc.

Dodać należy, że najwyższy procent głosujących wykazały wybory w roku 1928, kiedy głosowało 78,5 proc. uprawnionych.

W roku 1922 głosował 67,9 proc. a więc tyle co w ub. niedzielę, zaś w roku 1930 głosowało 74,8 proc.

W roku 1935 głosowało 45,9 proc., czyli wzrost frekwencji w niedzielnych wyborach w porównaniu z frenkwencją w wyborach z r. 1935 wyraża się w 21,1 proc., czyli o połowę więcej.

Z zestawień tych wynika również, że opozycja zdołała przekonać zaledwie około 11 proc. wyborców, którzy nie stawili się do głosowania w ub. niedzielę.

Skoro bowiem największy procent głosujących we wszystkich dotychczasowych wyborach wynosi 78,5 proc. (w r. 1928), to wolno przyjąć, że jest to najwyższy procent ludzi czynnie interesujących się wyborami w Polsce. Jeżeli więc ub. niedzieli głosowało 67 proc, to znaczy, że z ludzi aktywnych normalnie w wyborach tylko około 11 proc pozostało przy opozycji.

Zestawienie to świadczy o druzgocącej klęsce opozycji, jakiej doznała ona w ubiegłej niedzieli.

Głosowało 11.844.704 osób.

Komunikują urzędowo:

We wczorajszym głosowaniu do Sejmu na ogólną liczbę uprawnionych do głosowania 17.585.385 osób, wzięło udział w spełnieniu obowiązku obywatelskiego 11 844 704, co procentowo wynosi 67,36 procent.

Co piszą po wyborach.

Na podstawie pierwszych informacji o przebiegu wyborów „Kurier Poranny“ stwierdził:

„Jeśli się pamięta, że sprawa udziału w wyborach była tym razem naczelnym zagadnieniem, że opozycja wytężyła cały wysiłek, aby wykazać, że opinia publiczna podziela jej negatywny stosunek do obecnych wyborów — to zwiększenie frenkwencji z 45,9 proc. chociażby na 60 proc. jest generalną klęską całej znanej, wytężonej kampanji opozycyjnej.

Tak decydującej klęski opozycja nie zaznała ani razu od roku 1926 i to jest — obok zwycięstwa programu i idei zjednoczenia narodowego — drugi wniosek polityczny, jaki można już w tej chwili ustalić.

Trudno na razie szerzej analizować wszystkie elementy wyników wyborczych, można jednak ogólnie powiedzieć, że mają one charakter prawdziwego przełomu w życiu politycznym społeczeństwa.

Opinia publiczna drogą najbardziej właściwą, bo za pośrednictwem wyborów powszechnych dała wyraz rzeczywistym nastrojom panującym w szeregach społeczeństwa.

Są one wskroś pozytywne i stanowią podstawę do pełnego optymizmu dla tych wszystkich, którzy podjęli walkę o zwycięstwo Wielkiej Polski i stanęli zwarcie w zdycyplinowanych szeregach przy Naczelnym Wodzu, Marszałku Edwardzie Śmigłym - Rydzu.

Tygodnik „Zaczyn“ zamieszcza uwagi charakteryzujące rolę partyjnej opozycji w Polsce a tłumaczące dobrze przyczyny jej ujawnionej w wyborach izolacji i odwrócenia się od niej szerokich warstw społeczeństwa:

„W Polsce po okresie chaosu, sejmowładztwa po przewrocie majowym, gdy rozpoczął się wielki zryw twórczości, partie opozycyjne zastosowały starą metodę, bo i P.P.S. przeszło na metodę Endecji. Była to metoda nieobecności przy tworzeniu i polowania na błędy strony działającej. Powstawała potężna armia — „militarystyczna“ endecja nie dostrzegała tego; powstawał silny ustrój — „faszystowska“ endecja bojkotowała go, likwidowano przerosty sejmowładztwa - „antyparlamentarna“ endecja protestowała. Była nieobecna, posługiwała się bojkotem nawet tam, gdzie działano w myśl jej teoretycznej szłuszności.

Nie lepiej było z P.P.S. Tworzono wielkie ustawodawstwo socjalne — P.P.S. — w myśl hasła im gorzej tym lepiej — bojkotowała. Rozbudowano potężnie oświatę pozaszkolną — PPS trwała w biernej negacji. Uderzano w wpływy polityczne kapitału — PPS obrażona milczy.

Możnaby takie przykłady mnożyć bez końca. Partie polityczne w Polsce wytwarzały całe zastępy „ludzi zbytecznych“, stojących na uboczu, nie włączonych do sieci twórczości społecznej, degenerujących się i dziwaczejących w tragicznych ghettach partyjnych. W zupełnej abnegacji społecznej śniły partie swój sen o idealnej „oblomówce“ narodowej czy socjalistycznej, która miała tylko tę jedną wadę, że jej nie było.

Ale życie idzie naprzód zostawiając w tyle widzów i komentatorów, gdy maszerują twórcy. Zbojkotowano wybór Prezydenta; a Prezydent pełni swą władzę, wśród powszechnego szacunku. Zbojkotowano Konstytucję, a Konstytucja jest legalną podstawą prawną Państwa. Zbojkotowano jeden Sejm, a przez trzy lata pełnił on funkcję przedstawicielstwa narodowego“.

Zaprzysiężenie sędziów handlowych w Tarnowie.

Pan Minister Sprawiedliwości zamianował postanowieniem z dnia 12 października 1938 r. sędziami handlowymi przy Sądzie Okręgowym w Tarnowie na okres 3 lat pp. Bronisława Domińskiego, Kazimierza Drapellę, Adama Dygata, Józefa Gładyszewskiego, Karola Nowaka, Samuela Zinsa, Rudolfa Oleksego, Dominika Pawlika, Ludwika Stefańskiego, mgr. Eugeniusza Ujejskiego.

Przewodniczącym Wydziału II Handlowego przy Sądzie Okręg. w Tarnowie, s. s. o. jest Józef Czapliński.

Zaprzysiężenie mianowanych sędziów handlowych odbyło się we wtorek dnia 8 listopada o godz. 10-tej w gmachu Sądu Okręgowego w Tarnowie.

Z Brzeska.

Społeczeństwo powiatu brzeskiego wręcza w 20-tą rocznicę Niepodległości Pułkowi piech. ziemi tarnowskiej 10 CKM. Wręczenie odbędzie się w ramach obchodu Święta Niepodległości przy udziale wszystkich warstw społeczeństwa i reprezentacji Władz i Wojska.

Z Kom. Kasy Oszczędności.

Komisja lustracyjna Związku Kas Komunalnych, wraz z Inspektorem Banku Gospodarstwa Krajowego, przeprowadziła skrupulatną rewizję wszystkich agend Kasy, a to za 3-letni okres (od 35 roku do chwili ostatniej).

Jak się dowiadujemy, Komisja stwierdziła z dużym zadowoleniem *dobrą rentowność Kasy*, powrót zaufania, które między innymi w bieżącym roku wykazuje się dużym przypływem nowych wkładek w wysokości ponad 700.000 zł., jak również lokat na rachunku bieżącym ponad 300.000 zł.

Mimo wprowadzenia nowego działu a to kredytu rymesowego, administracja Kasy w porównaniu z latami ubiegłymi wykazuje olbrzymie oszczędności, bo wydatki zmniejszyły się o 30 do 40 proc. Podnieść należy, że wprowadzenie kredytu rymesowego znalazło w kupiectwie tarnowskim duże uznanie. Kredyt rymesowy, jak nas informują, będzie od przyszłego roku w stosunku do innych kredytów obniżony. Szerokie sfery kupiectwa tarnowskiego z uznaniem przyjmą tą obniżkę i niezawodnie będą w dużej mierze z tego kredytu korzystały.

Obniżka kosztów administracji w niczym nie obniżyła sprawności urzędowania, raczej trzeba to podnieść, uprościła w ostatnich czasach tryb urzędowania.

Dalej stwierdziła Komisja, że dłużnicy nie wykluczając rolnych, wywiązują się coraz lepiej ze swych zobowiązań, co w dużej mierze przyczynią się do upłynnienia zamrożonych dotychczas kapitałów i daje możność Dyrekcji do udzielania w szerszym zakresie krótkoterminowych pożyczek, udzielanych przez Zarząd chętnie w celach gospodarczych, szczególnie w celu podniesienia stanu gospodarczego w mieście.

Mówiąc już o Kom. Kasie, możemy się podzielić z naszymi czytelnikami wiadomością, że oprocentowanie od wkładek, które chwilowo dekretami Min. Skarbu obniżono, będzie podwyższone i od nowego roku wynosić będzie 4 proc. a przy związaniu wkładek na okres z terminem wypowiedzenia dłuższym na 4½ proc. Wyższe stawki procentowe są skutkiem zarządzeń Min. Skarbu niedopuszczalne.

Po kilkudniowej kontroli opuściła Komisja rewizyjna Tarnów z tym przeświadczeniem, że Tarnowska Kom. Kasa Oszczędności zdobyła sobie w świecie finansowym tą samą pozycję jaką przez przeszło pół wieku w naszym grodzie się szczyciła.

Wpisy na członków Chóru mieszanego przyjmuje Tow. Muzyczne w lokalu Tow. ul. Wałowa 10 od godz. 19-tej wieczór.

V. Jubileuszowy Tydzien Szkoły Powszechnej w Mościcach.

Doceniając znaczenie podjętej i prowadzonej prze Two P.B.P.S.P. akcji na terenie całej Rzeczypospolitej i naszego okręgu, miejscowe Koło postanowiło dołożyć wszelkich starań, by V jubileuszowy Tydzień Szkoły Powszechnej wypadł możliwie najokazalej i wyniki dał również jak najlepsze.

Akcją z ramienia Ogólnego Komitetu, w którego skład weszli przedstawiciele wszystkich miejscowych organizacji i Związków, wybitni działacze społeczni, kierował Komitet Wykonawczy z p. inż. Chrzanowskim Stanisławem jako przewodniczącym, p. Jarominem Janem jako skarbnikiem i p. Cierpichem Zygmuntem jako sekretarzem. —

Przedstawiony na zebraniu organizacyjnym przez p. kierownika szkoły projekt obchodu Tygodnia został jednogłośnie przyjęty, wypełniał on wszystkie dni Tygodnia różnorodną akcją poszczególnych osób oraz sekcji: propagandowej, zbiórek i dochodowych imprez.

Poprzedzone żywą i celowo przeprowadzoną propagandą różne imprezy i zbiórki zorganizowane przez szkołę, — delegatów Związku Prac. Umysł. wraz z Pol. Zw. Zaw. Robotników — Koła Mł. Ludowej oraz grona pań i panów: p. Rojową Elenorą, Wojnarską Cecylię, Wojtasiewiczową Marię, p. Łazarskich, p. inż. Zabickiego, prof. Abratowskiego, p Muzykę Jana, Bicza Mariana, Bobrowskiego Edwarda, Twardego Tadeusza, Wiśniewskiego Gustawa i wielu innych, dały niespodziewane rezultaty:

1). Zbiórki uliczne 169 zł. 69 gr. 2). Rozsprzedane materiały 147 zł. 80 gr. 3). Dary Zw. Prac. Umysł. 100 zł. — Zw. Techników 15 zł. 4). Zarząd Gminy (jako czł. dożywotni) 100 zł. 5) Imprezy 355 zł. 61 gr. Razem 888 zł. 10 gr. Wszystkie wydatki 114 zł. 65 gr. Czysty dochód w kwocie 773 zł. 45 gr. przekazano Okręgowemu Komitetowi Twa P.B.P.S.P. w Krakowie.

Wszystkim Ofiarodawcom oraz osobom wyżej wymienionym jakoteż i niewymienionym a biorącym czynny i żywy udział w przeprowadzonej akcji, za ofiarną pracę i poniesiony trud składa również i tą drogą serdeczne podziękowanie Komitet.

Okręg 83 - Bochnia-Brzesko.

Uprawn. — 745.895, głosowało — 50.600.

Ks. kan. Sandecki T. — 28.332.

Potaczek Piotr, wójt — 25.317.

Okręg 85 - Jasło - Dębica

Uprawn. — 173.033, głosowało — 78.871.

Jedynak Jan Henryk — 41.233.

Pikusa Bolesław — 25.488.

Wydawca i odpowiedzialny redaktor: Włodzimierz Goliński Drukarnia „Grafia“, Tarnów, ul. Goldhamera